

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента
ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус освітнього компонента «ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО» підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 242 Туризм, освітньо-професійної програми Туризм.

Розробник: Лисюк Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л.В.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри туризму та готельного господарства

протокол №1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітня програма: Туризм, перший (бакалаврський) рівень освіти	Нормативна
150 год. 5 кредитів		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
ІНДЗ: є		Лекції – 36 год.
		Практичні – 36 год.
		Самостійна робота – 68 год.
	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Лисюк Тетяна Василівна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри туризму та готельного господарства
Телефон	+38 0679592264
e-mail	tetiana.0602@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Дисципліна «Екскурсознавство і музеєзнавство» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін циклу професійної підготовки і забезпечує можливість використання базових знань та навичок в туризмі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукових знань про теоретичні й методичні аспекти музеєзнавства, підготовки екскурсій, техніки їх проведення, напрями й форми розвитку екскурсійної діяльності у конкретних просторово-часових умовах.

Пререквізити: для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін гуманітарного та природничо-математичного циклу.

Постреквізити: набуті знання та уміння можуть бути використані при вивченні дисциплін: «Туроперейтинг», «Географія туризму» «Організація туристичних подорожей», «Самодіяльний туризм» тощо, закладаючи засади для написання курсових, бакалаврських, магістерських робіт та підприємницької діяльності у відповідній сфері бізнесу.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є формування у студентів науково-професійних знань з екскурсознавства і музеєзнавства, теорії й методики підготовки екскурсій, техніки їх проведення, організації екскурсійної справи в умовах ринкової економіки, підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері туристичної індустрії.

- Основними **завданнями** освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є:
- аналіз історичних аспектів і сучасного стану туристсько-екскурсійної і музейної діяльності в Україні та світі;
  - засвоєння теоретичних і практичних засад створення екскурсії та організації екскурсійних послуг;

- набуття навичок аналізу і планування діяльності підприємств, що мають надавати екскурсійні послуги.

Результати навчання (компетентності)

Протягом вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти набудуть такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;

ФК 24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

ФК 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

Програмні результати навчання (РН)

РН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

РН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;

РН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;

РН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

Структура освітнього компонента

	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/бал
Змістовий модуль 1 Основи екскурсійної теорії						
Тема 1. Сутність та основні поняття екскурсійної діяльності. Структура, ознаки та функції екскурсій. Класифікація екскурсій. Екскурсійний метод пізнання	9	2	2	4	1	ДС / 2

Тема 2. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах	8	2	2	4	-	РМГ/ 2
Тема 3. Історичні аспекти становлення й розвитку екскурсійної діяльності в Україні та світі	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 4. Регіональна екскурсійна діяльність	10	4	2	4	-	ДС / 2
Модульна контрольна робота №1						Т / 20
Разом за модулем 1	36	10	8	16	2	28
Змістовий модуль 2						
Організаційно-технологічні вимоги щодо проектування та проведення екскурсії						
Тема 1. Організаційно-технологічні вимоги щодо створення екскурсії. Основні етапи створення екскурсійного інноваційного продукту.	11	2	4	4	1	ДБ/ 2
Тема 2. Поняття якості екскурсії. Основні критерії оцінки екскурсії. Професійна майстерність екскурсовода.	8	2	2	4		ДС / 2
Тема 3. Екскурсійна методика.	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 4. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 5. Особливості організації та проведення оглядових і тематичних екскурсій	8	2	2	4	-	ДБ/ 2
Тема 6. Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування. Дотримання вимог техніки безпеки екскурсантів під час екскурсій	9	2	2	4	1	ТР/ 2
Модульна контрольна робота №2						Т / 20
Разом за модулем 2	54	12	14	24	4	32
Змістовий модуль 3						
Основні напрями музейної справи. Екскурсійна діяльність у музеях						
Тема 1. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму.	8	2	2	4	-	ДС / 2
Тема 2. Класифікація музеїв.	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 3. Основні напрями роботи музеїв. Комерційна та фандрайзингова діяльність. Ринкові засади музейного менеджменту	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 4. Формування та презентація тематичних екскурсій в музеях. Особливості проведення музейних екскурсій	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 5. Інноваційні інформаційні технології у музейній діяльності	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 6. Пріоритетні напрями та завдання розбудови національної музейної мережі. Географічно-туристична пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України	8	2	2	4		ДС / 2
Тема 7. Музеї Волині. Необхідність формування сучасної маркетингово-інформаційної стратегії для популяризації екскурсійної і музейної діяльності	8	2	2	4		РМГ/ 2
Модульна контрольна робота №3						Т / 20
Разом за модулем 3	60					34
ІНДЗ						ІНДЗ /6

Всього годин / Балів	150	36	36	68	10	100
-----------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Завдання для організації самостійної навчальної діяльності студентів із навчальної дисципліни «Екскурсознавство і музеєзнавство» поділені на:

- репродуктивні;
- дослідницькі;
- моделювання ситуацій.

Вимоги до завдань та їх змісту, які виносяться для самостійної роботи студентів:

- професійна орієнтація, наскрізний зв’язок між завданнями з теми дисципліни;
- диференційованість – завдання різних рівнів складності засвоєння знань та самостійності мислення студента.

Репродуктивні завдання передбачають повторення, закріплення та використовуються для організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Дослідницькі завдання передбачають узагальнення, дослідження, вміння робити висновки, становити експерименти, працювати з науковими джерелами.

Моделювання ситуацій вимагають активних дій студентів в умовах професійної діяльності та нестандартного вирішення запропонованих завдань. При цьому під час вивчення навчальної дисципліни «Екскурсознавство і музеєзнавство» використовуємо такі завдання, які вимагають від студентів конкретних дій у ситуаціях близьких до реальних, що відбуваються під час ведення екскурсій. Такі завдання формують у студентів професійний обов’язок і відповідальність, дають можливість їм краще оволодіти професійними знаннями, вміннями та навичками екскурсійної та музейної діяльності, формують активне професійне мислення, розвивають потребу у професійному самовдосконаленні, забезпечують високу працездатність.

Самостійність, активізація розумової діяльності, зусилля, що проявляються при цьому, сприяють позитивному ставленню до навчання, формують у студентів необхідні професійні якості, бажання вчитися. Навчання стає не таким складним та обтяжливим. Саме такі форми, методи, засоби педагогічного впливу забезпечують зацікавленість студентів у самостійній навчальній діяльності.

1. Перевірка завдань, що виносяться на самостійне вивчення студентів здійснюється *під час виконання практичних занять*, Якість, кількість і терміни виконання враховуються при виставленні поточної оцінки за відповідний змістовий модуль.

2. Перевірка питань, що виносяться на самостійне вивчення студентів *здійснюється також під час читання стимулюючих, переконуючих, мотиваційних, розвиваючих, бінарних, лекцій-дискусій, проблемних лекцій, лекцій – конференцій*, які пов’язані із завданням формування пізнавальної активності аудиторії, вимагають ведення лекційного викладу як процесу самостійного творчого пізнання.

3. Перевірка *здійснюється під час тестового контролю* і оцінюється відповідною кількістю балів.

4. Перевірка *здійснюється під час іспиту*.

Питання самостійного характеру під час вивчення навчальної дисципліни «Екскурсознавство і музеєзнавство» зумовлені необхідністю забезпечення оптимальних умов для інтелектуального розвитку особистості шляхом включення її в активну розумову діяльність.

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Екскурсійний туризм

2. Специфічні риси екскурсійних послуг – фактори маркетингу екскурсійного продукту
3. Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ
4. Специфіка роботи екскурсовода з іноземними туристами
5. Рекреаційна сутність екскурсій
6. Маркетингова стратегія музеїв
7. Маркетингові дослідження споживчого ринку екскурсантів
8. Основні критерії оцінки екскурсії
9. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування
10. Диференційований підхід до просування і збуту екскурсійного продукту та екскурсійного обслуговування
11. Використання елементів психології в екскурсійній практиці
12. Ораторське мистецтво
13. Комунікаційна майстерність
14. Невербальні засоби спілкування екскурсовода
15. Оцінка екскурсії екскурсантами
16. Професійна оцінка якості екскурсії
17. Прообраз екскурсій в мандрівках давнини (IX – XIX ст.)
18. Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX – початок XX ст.)
19. Екскурсійна справа на сучасному етапі
20. Правовий статус екскурсанта. Страхування та медична допомога. Забезпечення безпеки
21. Співпраця музеїв зі спонсорами
22. Закон України «Про музеї та музейну справу»
23. Стратегічні напрями музейного маркетингу – менеджменту
24. Комерційна та фандрайзингова діяльність
25. Музеї та екскурсійно-туристичний рух
26. Налагодження PR- комунікацій між музеєм та суспільством
27. Співпраця музеїв із санаторно-курортними і туристичними підприємствами
28. Маркетингові дослідження музейного споживчого ринку
29. Музейна мережа Волині
30. Організація взаємовигідної співпраці музеїв із туристичними фірмами

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних (ІНДЗ)

Кожному студенту необхідно виконати індивідуально-дослідне завдання.

1. Дотримуючись основних етапів розробки інноваційного екскурсійного продукту розробити тематичну чи оглядову екскурсію на вибір.

2. Оформити індивідуальний текст екскурсії та портфель екскурсовода, підготувати презентацію розробленої екскурсії.

IV. Політика оцінювання

Політика курсу. *Політика щодо відвідування*

Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням деканату.

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час модульних контрольних робіт та іспиту заборонене. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн опитування та виконання практичних робіт.

У конспектах самопідготовки до семінарських занять необхідно вказувати джерела отримання інформації.

Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Семінарські та практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Неформальна освіта при викладанні дисципліни

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3.2_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Рейтинг студента з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Підсумковий контроль – *екзамен*, який проводиться в усній формі і за складання якого студент може отримати максимум 60 балів.

Загальна оцінка підраховується як сума поточного й модульного контролю, або поточного і підсумкового контролю. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Орієнтований перелік питань до екзамену

1. Значення теорії в розвитку екскурсійної справи.
2. Сутність та основні поняття екскурсійної діяльності.
3. Класифікація екскурсій за змістом.
4. Класифікація екскурсій за складом і кількістю учасників.
5. Класифікація екскурсій за місцем проведення.
6. Класифікація екскурсій за засобами пересування.
7. Класифікація екскурсій за тривалістю.
8. Класифікація екскурсій за формою проведення.
9. Використання елементів психології в екскурсійній практиці.
10. Технологія розробки екскурсій. Основні етапи розробки екскурсій.
11. Визначення методичних прийомів і техніки проведення екскурсій.
12. Технологічна карта екскурсій.
13. Складання індивідуальних текстів.
14. Основні технологічні документи, необхідні для розробки і проведення екскурсій.
15. Технологічні основи проведення екскурсій.
16. Показ і розповідь як головні елементи проведення екскурсій.
17. Основні особливості показу в екскурсії.
18. Основні завдання розповіді в екскурсії.
19. Наочність як елемент проведення екскурсій.
20. Хронологічні особливості проведення екскурсій.
21. Паузи в екскурсії.
22. Рекреаційна сутність екскурсій.

23. Особливості проведення екскурсій на різноманітну тематику.
24. Професійна майстерність екскурсовода.
25. Ораторське мистецтво.
26. Комунікаційна майстерність.
27. Невербальні засоби спілкування екскурсовода.
28. Професійна оцінка якості екскурсії.
29. Специфіка роботи екскурсовода з іноземними туристами.
30. Прообраз екскурсій в мандрівках давнини (IX – XIX ст.).
31. Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX – початок XX ст.).
32. Створення централізованої системи управління туризмом.
33. Екскурсійна справа на сучасному етапі.
34. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування.
35. Методична робота екскурсійних установ як складова маркетингової діяльності.
36. Диференційований підхід до просування і збуту екскурсійного продукту та екскурсійного обслуговування.
37. Основні положення законодавства України щодо екскурсійної діяльності.
38. Правовий статус екскурсанта. Страхування та медична допомога. Забезпечення безпеки.
39. Організація підприємництва у сфері надання екскурсійних послуг.
40. Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ.
41. Основні кваліфікаційні вимоги для гідів-перекладачів.
42. Кваліфікаційні вимоги для екскурсоводів.
43. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення.
44. Основні критерії оцінки екскурсії.
45. Екскурсійний метод, його значення, мета і завдання. Особливості екскурсійного методу.
46. Посадові обов'язки екскурсовода, менеджера екскурсійного обслуговування, психолога при організації екскурсійної діяльності.
47. Історія розвитку музейної справи в Україні.
48. Особливості музейних екскурсій та наукової діяльності.
49. Методи дослідження в музеєзнавстві.
50. Музеї як соціокультурне явище, функції музеїв.
51. Система та структура роботи музею.
52. Охорона й зберігання музейних цінностей.
53. Поняття „предмет музейного значення” та „музейний предмет”.
54. Передумови виникнення музеїв.
55. Історія виникнення та розвитку європейських музеїв.
56. Історія виникнення та розвитку російських музеїв.
57. Зародження та розвиток музейної справи в Україні.
58. Сучасний музейний сервіс.
59. Класифікації музеїв.
60. Основні напрямки та види науково-дослідної роботи в музеях.
61. Культурно-освітня діяльність музеїв.
62. Експозиційна робота музеїв.
63. Організація науково-дослідної роботи в музеях.
64. Поняття „музейний фонд”, наукова організація музейних фондів.
65. Комплектування музейних фондів.
66. Зберігання музейних фондів.
67. Організація взаємовигідної співпраці музеїв із туристськими фірмами.
68. Закони України, які регулюють діяльність музеїв.
69. Музейні комунікації та їх форми.
70. Міжнародна діяльність музеїв.
71. Міжнародна рада з музеєзнавства.

72. Діджиталізація музеїв.
73. Проблеми охорони пам'яток Світової спадщини ЮНЕСКО.
74. Музеєфікація замкових комплексів України.
75. Меценатство у створенні та розвитку музейної справи в Україні та світі.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Белікова М. В., Зайцева В. М. Основи музеєзнавства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2015. 180 с.
http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1935/1/Byelikova_Museum_%20Studies.pdf
2. Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. Г. Корнус. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 24 с.
https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9428/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%83%D1%81%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80_%D1%8%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf
3. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с.
https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs.htm
4. Карпюк З. К., Цвид-Ендрю Н. В. Екскурсознавство і музеєзнавство: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк: ВежаДрук, 2017. 48 с.
<http://esnuir.eunu.edu.ua/bitstream/123456789/12789/1/text.pdf>
5. Лисюк Т.В., Павловська Т.С., Карпюк З.К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 204 с.
6. Сегіда К. Ю. Екскурсознавство: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів-магістрантів, які навчаються за спеціальностями «Економічна та соціальна географія» і «Географія рекреації і туризму». Харків, 2015. 44 с.
<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11928>
7. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності: економічний вектор // Ефективна економіка № 5, 2017. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5596>
8. Сокол Т. Г., Плиска І. І. Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг України // Вчені записки університету «КРОК». Вип. 47. 2017. С. 165-170. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/599904.pdf>

9. A Historian's Brief Guide to New Museum Studies. <https://translate.google.com/?hl=uk&sl=en&tl=ru&text=A%20Historian%27s%20Brief%20Guide%20to%20New%20Museum%20Studies%20&op=translate>

10. Eger Jonei, Sohn Ana Paula Lisboa, Santucci de Oliveira Bruno. Cultural Tourism: A study on museums and the Internet // Tur., Visão e Ação vol.21 no.3 Balneário Camboriú Sept/Dec. 2019 Epub May 08, 2019. https://www.scielo.br/scielo.php?pid=S1983-71512019000300291&script=sci_arttext&tlng=en

11. Cerquetti Mara. More is better! Current issues and challenges for museum audience development: a literature review. ENCATC JOURNAL OF CULTURAL MANAGEMENT & POLICY || Vol. 6, Issue 1, 2016. https://www.encatc.org/media/2663-2016encatc_journal_vol6_issue13043.pdf

Додаткова

1. Александрова С. А., Богдан Н. М., Нохріна Л. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія; за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159с. https://eprints.kname.edu.ua/51711/1/2016%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2010%20%D0%9C%D0%9D%20%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C%201_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%98%D0%AF_%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0_%D0%A2%D0%B8%D0%93%D0%A5_2016__14.12.2017.pdf

2. Коваль П.Ф., Алешугіна Н.О., Андрєєва Г.П., Зеленська О.О., Григор'єва Т.В., Пархоменко О.Г., Дудко В.Б., Михайловський М.О., Бондар С.І. В'їзний туризм. Навчальний посібник: Ніжин: Вид-во Лук'яненко В.В., 2010. 304 с. https://tourlib.net/books_ukr/vt.htm

3. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Демчук О.А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал.* Вип.7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С.73-81. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.7.9>

4. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Перспективи розвитку екскурсійної діяльності у зв'язку із посиленням інтеграційних процесів на українсько-польському прикордонні. *Економіка та суспільство.* 2022. №41. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-1>

5. Лисюк Т. В., Терещук О.С., Дмитрук О.О. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту. *Причорноморські економічні студії: науковий журнал.* – 2018. – Вип.28 (Част.1) – С. 175-179.

6. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Демчук О.А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал.* Вип.7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С.73-81. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.7.9>

7. Музезнаводство (музеєлогія) // Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. К. : ВЦ «Академія», 2013. С. 262–271. https://tourlib.net/books_ukr/turyzmologia.htm

8. Основи музезнаводства : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. В. Белікова, В. М. Зайцева. Запоріжжя : ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2015. 180 с. <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/1935>

9. Салата О.О. Основи музезнаводства: навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/12175/1/O_Salata_NMP_OM_IS.pdf

10. Сегіда К. Ю., Мазурова А. В. Методичні рекомендації та завдання до практичних занять з курсу «Екскурсознаводство» для магістрантів, які навчаються за спеціалізацією «Географія рекреації та туризму» спеціальність «Науки про Землю». – Харків, 2016. – 37 с. <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wpcontent/uploads/2017/07/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://vechervkarpatah.at.ua/index/emeljanov_b_v_ekskursoznnavstvo/0-1560
2. Костюкова О. М. Концептуальні аспекти удосконалення викладання основ екскурсійної справи у вищих навчальних закладах для студентів спеціальності «Туризм» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/kostjukova.htm
3. Навчально-методичний комплекс на платформі дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1080>
4. Мальцева Л. В. «Організація екскурсійних послуг» як навчальна дисципліна [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/malceva2.htm
5. Віртуальна екскурсія по музеях світу. – Режим доступу: <http://libif.ua/publish2009/1249300238.html>.
6. <http://etno.uaweb.org/>; <http://gmi.nau.edu.ua>; <http://elib.nplu.org/project.html>; <http://lemky.com>; www.etnolog.org.ua; www.archives.gov.ua; www.ukrreferat.com ; www.lvivstory.com
7. www.hurtom.com; 4.catalog.online.ua/ukr/culture/.../regional/
8. Професійна майстерність екскурсовода. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://studopedia.su/8_53106_lektsiya--profesiyna-maysternistekskursovod.html
9. Якість екскурсії способи її оцінки план оцінки якості екскурсії Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://samzan.ru/90661> 5. Нові інформаційні технології музейної справи... – Режим доступу: http://www.pidruchniki.com/.../novi_informatsiyeni_tehnolo.../
10. Державна програма розвитку туризму в Україні на 2002-2010 рр. www.rada.Kiev.ua
11. Проблеми та перспективи розвитку музейної мережі ... – Режим доступу: http://www.pidruchniki.com/.../problemi_perspektivi_rozvi.../ Забезпечення: Закони України: «Про Музеї та музейну справу», «Закон про туризм», «Про охорону культурної спадщини», загальні положення нормативно-правового регулювання екскурсійної діяльності в Україні, словники, довідники, підручники, відео-презентації. Карта «Музеї України».
12. Електронний курс: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1080>